

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-2-84
Karar Sayısı : **04-57/796-199**
Karar Tarihi : 2.9.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER : Özge İÇÖZ, Ferhat TOPKAYA, Arif Ogün SARI

C. ŞİKAYET EDEN : Tüm İnternet Derneği
Dikilitaş Eren Sok. No:6/5 Beşiktaş/İstanbul

D. ŞİKAYET EDİLEN : Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Turgut Özal Bulvarı, Aydınlikevler/Ankara

E. DOSYA KONUSU: Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, ADSL teknolojisi kullanmak suretiyle genişbant internet erişimi sunmak üzere 200.000 adet ADSL portunu, diğer internet servis sağlayıcılarına pazarda rekabet koşullarını oluşturmaya olanak sağlayacak şekilde sunmadan satmaya başlamak suretiyle, ADSL altyapısına erişim sağlama pazarında sahip olduğu hakim durumunu, ADSL internet hizmeti pazarında kötüye kullanarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

10 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Tüm İnternet Derneği (TİD)'nin yapmış olduğu şikayet başvurusunda özetle;

- Türk Telekomünikasyon A.Ş. (Türk Telekom)'nin elinde bulunan 60.000 ADSL portunun, internet servis sağlayıcılarına (İSS), ne kadarının, hangi koşullarla verileceğine ilişkin düzenlemesinin 26.2.2004 tarihinde yapıldığını,
- Bu düzenlemeye göre, bahsi geçen portlardan 5000 adedinin "yeniden satış" modeliyle %5 ve %18 iskonto oranlarıyla İSS'lere tahsisinin karara bağlandığı,
- Alınan bu kararın gerçek anlamda bir düzenleme olarak kabul edilemeyeceği,
- Belirlenen 5000 rakamının Türk Telekom tarafından ilk toplantıda ileri sürülen bir rakam olduğu, rakam üzerinden herhangi bir mutabakatın olmadığı, istenmeyerek kabul edildiği,

20

- Telekomünikasyon Kurumu'nun 5000 portun dağıtımına ilişkin olarak belirlemiş olduğu yeniden satış modelinin, yerleşik operatörünün hizmetine katma değer ekleme olanağı sunmadığı,
- Bu modelin, portları alacak olan servis sağlayıcılara sadece satış ve pazarlama yapma olanağı sunduğu,
- 30 - Bu modelin, ADSL internet erişim hizmetinin sunulmasında etkin rekabet koşullarının oluşmasını sağlamayacağı,
- Genişbant internet erişim pazarında kalite farklılaşması ve gerçek anlamda rekabetin, yerel ağın paylaşımına açılması ile sağlanabileceği,
- Fakat gerek düzenleyici otoritenin konuyla ilgili ikincil düzenlemelerinin yürürlüğe girmemesi, gerek yerleşik operatörün teknik ve mali hazırlıklarını tamamlamaması nedeniyle yerel ağın paylaşımına açılmasının kısa vadede mümkün olmadığı,
- Son kullanıcıya erişimi yerleşik operatörün sağladığı, alternatif servis sağlayıcıların çeşitli iletim seviyelerinde trafiği devralarak taşıdıkları, kendi iletim şebekelerini kullanan servis sağlayıcıların kalite ve hizmet
- 40 farklılaşması yaratabildikleri "veri akışına erişim" modelinin şu aşamada pazarda rekabet şartlarının oluşumu için tek çözüm olarak görüldüğü,
- İkinci aşamada dağıtımı düşünülen 200.000 ADSL portunun İSS'lere tahsisi ile ilgili olarak Telekomünikasyon Kurumu tarafından "veri akışına erişim" modelini esas alan bir düzenleme yapılmadan bu portların Türk Telekom tarafından pazara sunulmasının, oluşması muhtemel rekabet ortamını telafisi zor bir duruma sokacağı

ifade edilerek ilgili pazarda faaliyet gösterecek firmaların rekabet edebilmelerine ve kalite farklılaştırmalarına olanak veren bir model Türk Telekom tarafından sunulana yahut Telekomünikasyon Kurulu'nca bu konuda

50 bir düzenleme yapılana kadar ADSL internet erişim hizmetine abone kaydedilmemesi yönünde bir tedbir kararı alınması; 60.000 portta yaşanan tecrübe ışığında tedbir kararının ivedilikle alınması ve kararlılıkla uygulanması talep edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 17.5.2004 tarih ve 2455 sayı ile giren şikayet üzerine, incelemelere başlanmış ve bu çerçevede öncelikle 2813 sayılı Telsiz Kanunu'nun 7. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 27.5.2004 tarih ve 1956 sayılı yazı ile Telekomünikasyon Kurumu'ndan konuya ilişkin olarak görüş istenmiştir. Ancak yazı ekinde gönderilmesi gereken evrakın

60 Telekomünikasyon Kurumu'na intikal etmediği anlaşıldığından 3.6.2004 tarihli yazı ile eksik olan evrak Telekomünikasyon Kurumu'na iletilmiştir. Eksikliğe ilişkin Telekomünikasyon Kurumu'nun yazısı 4.6.2004 tarih ve 2957 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. İlk inceleme aşamasında Telekomünikasyon Kurumu'ndan konuya ilişkin olarak herhangi bir yazı intikal etmemiştir.

Bunun üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 16.7.2004 tarih, 2003-2-87/İİ-04-Öİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 16.7.2004 tarih, REK.0.06.00.00/99 sayılı Başkanlık Önergisi ile 04-48 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve Telekomünikasyon Kurumu'nun ADSL portlarının dağıtımına ilişkin düzenlemeleri henüz yapmamış olması nedeniyle genişbant

70 internet hizmeti sunmak üzere 200.000 adet ADSL portunun Türk Telekom

tarafından pazarlanmaya devam edilmesinin ADSL internet hizmeti pazarının önünde ciddi bir giriş engeli oluşturup oluşturmadığının ve bu durumda pazarda ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkıp çıkmayacağına değerlendirilebilmesi, dolayısıyla soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için iddia konusu faaliyetlere yönelik olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

80 Öneraştırma kapsamında, 28.7.2004 tarih ve 2820 sayılı yazı ile 2813 sayılı Telsiz Kanunu uyarınca Telekomünikasyon Kurumu'ndan yeniden görüş istenmiştir. Ancak Kurul Kararı'nın verildiği tarihe kadar Telekomünikasyon Kurumu'nun görüşü Kuruma intikal etmemiştir.

Ayrıca Öneraştırma döneminde şikayet konusuyla ilgili olarak 18.8.2004 tarihinde Türk Telekom'da yerinde inceleme yapılmış, bu inceleme sırasında; Pazarlama Dairesi Başkanı, Bilişim Ağları Dairesi Başkanı, Regülasyon ve Rekabet Daire Başkan Yardımcısı, Veri Şebekeleri Planlama Müdürü, Regülasyon ve Rekabet Dairesi başmühendisi ve Bilişim Ağları Dairesi teknikeri ile görüşülmüş ve konuya ilişkin değerlendirmeleri alınmıştır.

90 Bu gelişmeler doğrultusunda yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 29.8.2004 tarih, 2003-2-84/ÖA-04-Öİ sayılı Öneraştırma Raporu, 31.8.2004 tarih, REK.0.06.00.00/129 sayılı Başkanlık Önergesi ile 04-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

100 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** Yapılan değerlendirme ve incelemeler sonucunda, ADSL teknolojisi kullanmak suretiyle genişbant internet erişimi sunmak üzere 200.000 adet ADSL portunu, diğer internet servis sağlayıcılarına pazarda rekabet koşullarını oluşturmaya olanak sağlayacak şekilde sunmadan satmaya başlamak suretiyle, Türk Telekom'un, DSL altyapısına erişim sağlama pazarında sahip olduğu hakim durumunu, ADSL internet hizmeti pazarında kötüye kullanarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiaları çerçevesinde Türk Telekom hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. ADSL Hizmetine İlişkin Mevzuat ve Mevzuat Çerçevesinde Değerlendirme

110 Dosya konusunu yerel telefon şebekesini oluşturan bakır kablolar üzerinden internet erişimi verilmesinde kullanılan teknolojilerinden olan DSL teknolojisi oluşturmaktadır. "Digital Subscriber Line" şeklindeki İngilizce terimin kısaltması olan DSL'in Türkçe karşılığı "Sayısal Abone Hattı"dır. DSL söz konusu teknolojinin genelini ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Uygulamada bu teknolojinin alınan ve gönderilen mesajın boyutuna bağlı olarak değişik adlarla anıldığı görülmektedir. Örneğin internet gibi alınan ("download") veri boyutunun gönderilenden ("upload") daha fazla olan ve ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) olarak adlandırılan hizmetlerde, bakır kablo üzerindeki frekansların büyük bir kısmı kullanıcının bilgi alması için tahsis edilmektedir. ADSL hizmeti ev ve KOBİ gibi yerel kullanıcıların ihtiyaçlarına daha uygun bir hizmet türüdür. Kurumsal kullanıcıların tercih ettiği ve gönderilen ve alınan verinin boyutunun eşit olmasına imkan tanıyan

DSL hizmeti ise SDSL (Symmetric Digital Subscriber Line) olarak adlandırılmaktadır.

- 120 Son yıllarda, başta DSL teknolojisi kullanılarak sunulan genişbant ve yüksek hızlı internet hizmetleri olmak üzere yerel şebeke üzerinden sunulan telekomünikasyon hizmetleri pazarlarında rekabetin yerel ağın ayrıştırılması ile sağlanabileceği ortaya çıkmış ve birçok ülke yerel operatörlerine bu yönde yükümlülükler getirmiştir.

Yerel ağın ayrıştırılarak erişime açılabilmesi için öncelikle Telekomünikasyon Kurumu tarafından bazı ikincil düzenlemelerin yapılması ve Türk Telekom'un sahip olduğu altyapının hangi koşullar altında ve hangi maliyet yöntemine göre erişime açılacağına düzenlenmesi gerekmektedir.

- 130 Telekomünikasyon Kurumu bu konuda "Yerel Ağa Ayrıştırılmış Erişime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" (Tebliğ) hazırlamıştır. Söz konusu Tebliğ 1.7.2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecektir.

Tebliğ, kullanıcıların, öncelikle genişbant ve yüksek hızlı internet hizmetleri olmak üzere telekomünikasyon hizmetlerinden ve altyapılarından azami ölçüde yararlanmasının, telekomünikasyon altyapısı ve kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlayan gelişmiş ve rekabetçi bir telekomünikasyon pazarı kurulmasının sağlanması amacıyla çıkarılmıştır.

- 140 Tebliğ kapsamında yapılacak her türlü makul ve uygulanabilir yerel ağa ayrıştırılmış erişim talebinin Türk Telekom tarafından ayırım gözetmeksizin, adil, şeffaf ve kendisine uyguladığı koşullarla yerine getirileceğinin hüküm altına alındığı Tebliğ, yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içerisinde Türk Telekom tarafından bir referans yerel ağa erişim teklifinin hazırlanarak yayımlanmasını öngörmektedir.

- 150 Tebliğ'in 9. maddesiyle Türk Telekom'a ayırım gözetmeme yükümlülüğü getirilmiştir. Buna göre Türk Telekom, eşit şart ve durumlarda eşdeğer hizmetler sunan işletmecilere erişim sağlarken; ortaklarına, iştiraklerine, ortaklıklarına veya kendisine uyguladığı kalite ve koşullarda hizmet ve bilgi sağlamakla yükümlüdür. Ayırım gözetmeme yükümlülüğü, Türk Telekom tarafından yerel ağa ilişkin olarak gerçekleştirilen yeni yatırımları, yerel ağa ayrıştırılmış erişim taleplerini, ortak yerleşim alanının sağlanmasını, ortak yerleşim alanlarına erişim için gerekli olan kiralık transmisyon kapasitesinin sağlanmasını, hizmet kalitesini, bakım ve onarımı kapsamaktadır.

Türk Telekom tarafından verilecek temel hizmetlerin tarifelerinin de maliyet esaslı olarak belirlenmesinin öngörüldüğü Tebliğ'in 11. maddesinde Telekomünikasyon Kurumu'nun, maliyet esaslı tarifeler belirleninceye kadar diğer ülke uygulamalarını uygun olduğu ölçüde dikkate alarak tarifelere üst sınır koyabileceği hüküm altına alınmıştır.

- 160 Bu tebliğ kapsamında sunulan hizmetlerden faydalanabilmek için telekomünikasyon işletmecilerinin yerel ağa ayrıştırılmış erişim hizmeti talep edilen yeri ve hizmetin kapsamını Türk Telekom'a yazılı olarak bildirmesi gerekmektedir. Aksi halde bu tebliğ kapsamında Türk Telekom'un sunduğu hizmetlerden faydalanılması mümkün olamamaktadır.

Yukarıda açıklanan Tebliğ kapsamında, Türk Telekom'a Tebliğ'in yayım tarihi olan 1.7.2005 tarihinden itibaren 3 ay içerisinde yerel ağa erişim teklifi

hazırlayarak Telekomünikasyon Kurumu'na gönderme yükümlülüğü getirilmiştir. Türk Telekom, işletmecilerden gelecek her türlü erişim talebini yayımlayacağı referans yerel ağa erişim teklifi sonrasında karşılama yükümlüdür. Telekomünikasyon Kurumu, Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin 5. maddesinde yer alan;

- Sürdürülebilir rekabet ortamının sağlanması,
- 170 - Eşit şartlardaki kullanıcılar arasında ayırım gözetilmemesi ve hizmetlerin benzer konumdaki kullanıcılar tarafından eşit şartlarla ulaşılabilir olması,
- Kullanıcıların talep ettikleri hizmetlerin dışında herhangi bir hizmeti satın almak zorunda bırakılmaması,
- Kullanıcıların makûl bir ücret karşılığında telekomünikasyon hizmetlerinden ve altyapısından yararlanmasını sağlayacak uygulamaların teşvik edilmesi,
- Telekomünikasyon hizmetleri karşılığı alınacak ücretlerin makul ölçüde kârı içerecek şekilde hizmetin etkin olarak sağlanması maliyetine dayalı olması,
- 180 - Haklı bir gerekçe olmadan bir hizmetin maliyetinin diğer bir hizmetin ücreti yoluyla desteklenmesinden veya karşılanmasından kaçınılması

ilkeleri ile aynı maddede yer alan diğer ilkeleri göz önünde bulundurarak, Türk Telekom'un hazırladığı referans teklifte değişiklik yapılmasına karar verebilecektir.

Bu açıklamalardan da görüleceği üzere Telekomünikasyon Kurumu, Türk Telekom'un sahip olduğu sabit telekomünikasyon altyapısı(PSTN) üzerinden sunulan DSL gibi genişbant ve yüksek hızlı internet hizmetlerinin verilmesinde etkin bir yöntem olan yerel ağa ayrıştırılmış erişime ilişkin usul ve esasları belirlemiş ve yukarıda yer verilen ilkeler çerçevesinde DSL hizmeti sunmak isteyen telekomünikasyon işletmecilerin bu hizmeti etkin bir şekilde sunmaları için gerekli hukuki zemini sağlamıştır.

Bu kapsamda Telekomünikasyon Kurumu'ndan, yukarıda yer verilen ilkeler çerçevesinde genişbant internet erişim hizmetleri pazarında 60.000 ADSL portunun dağıtımında karşı karşıya kalınan dengesiz dağılımı, 200.000 ADSL portu ve sonradan alınan portların dağıtımında dikkate alarak düzeltilmesi beklenmektedir.

Ancak, İlgili Tebliğ'in yürürlüğe girmesiyle birlikte referans teklifi hazırlamak üzere Türk Telekom'a tanınan süre içerisinde ilgili pazardaki rekabet koşullarının daha da bozulmasını önlemek üzere daha acil tedbirlerin alınması da gereklilik arz etmektedir. Mevzuat hükümleri tam anlamıyla uygulanıncaya kadar DSL portlarının diğer internet servis sağlayıcıları tarafından da satılması yolunda geçici bazı düzenlemelerin yapılarak, pazarda ciddi ve telafisi olunmayacak, kalıcı zararların oluşmaması sağlanmalıdır.

Alternatif erişim olanakları içinde her ne kadar en az tercih edileni olsa da "Veri Akışına Erişim (Bit-stream Access) Yöntemi"nin, başlangıçta operasyonel ve finansal olarak Türk Telekom tarafından daha kolay uygulanacağı tahmin edilmekte, firmaların en azından eşit şartlarla pazara girebilmeleri ve sektörde etkin rekabet koşullarının oluşumu için bu model kısa vadede etkin tek çözüm olarak görünmektedir.

210 Veri Akışına Erişim Yöntemi, mevcut erişim modelleri içinde genel olarak tam serbestleşmeye ve tam erişime geçiş aşamalarında tercih edilen bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak akılda tutulması gereken husus, genişbant erişiminin hızla geniş kitlelere ulaşmasının ve yeni operatörlerin rekabetçi ve bağımsız bir altyapıya sahip olmalarının bu model ile mümkün olmadığını. Bu durum son kullanıcılar nezdinde hizmet ve kalite farklılaştırması yoluyla bir rekabet ortamının oluşumunu da engellemektedir.

220 Ancak veri akışına erişim modeli, erişime açma modelleri arasında teknik yatırımı en az, uygulaması da en kolay modellerden biridir. Bu yöntemde yerleşik operatör kurmuş olduğu altyapı yatırımını talep eden operatörlere kiralarak onların da bu hizmeti sunmasına olanak verir. Bu nedenle yerel ağa ayrıştırılmış erişim düzenlemesinin tam olarak uygulamaya başlamasına kadar geçecek süre zarfında geçici olarak bu yöntemin uygulanması tercih edilebilecektir.

Diğer modellerin aksine, bu yöntemde operatörlere sunulacak erişim fiyatının belirlenmesinde "Perakende Eksisi (Retail Minus) Yöntemi"nin kullanılabilmesi de uygulamayı kolaylaştıran bir diğer etmendir.

230 Perakende Eksisi Yöntemi, son kullanıcı fiyatından Türk Telekom'un erişimi başkalarının sunması nedeniyle katlanmak zorunda kalmayacağı maliyetlerin (faturalama, teknik destek, pazarlama vb.) çıkarılması ve ortaya çıkan bedelin yeni teşebbüslere erişim maliyeti olarak sunulmasına dayanan yöntemdir. ADSL erişimi hizmeti sunmak isteyen teşebbüsler, maliyetlerinin Türk Telekom'un maliyetlerinin altında olması halinde pazara girebileceklerdir.

Telekomünikasyon Kurumu, Tebliğ'in 21. maddesinde "Bu Tebliğ kapsamında yer almayan, Veri Akış Erişimi ve benzeri yerel ağa erişim yöntemleri ile ilgili olarak Kurumun düzenleme yapma hakkı saklıdır" hükmüne yer vererek, Tebliğ yürürlüğe girip uygulanıncaya kadar geçecek süre içerisinde uygulanabilecek veri akış erişimi gibi yerel ağa erişim yöntemlerini teminat altına almıştır.

I.2. ADSL Hizmetine İlişkin Gelişmeler ve Mevcut Durum

I.2.1 Daha Önce Şikayete Konu Olmuş 60.000 ADSL Portunun Durumu

240 Rekabet Kurulu, daha önce, ADSL teknolojisini kullanmak suretiyle internet hizmeti sunmak isteyen internet servis sağlayıcıların, kendileri bu hizmeti sunamazken Türk Telekom'un 60.000 ADSL portu ile bu hizmeti sunmaya başlayarak pazarı diğer İSS'lere kapatacağı iddiasına yönelik inceleme yapmıştır.

250 Bu çerçevede, 03-81/1000-M sayılı Karar ile Türk Telekom'un ADSL uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil edip etmediği değerlendirmesinin yapılabilmesi amacıyla Türk Telekom hakkında soruşturma açılabileceği sonucuna ulaşılmış; ancak açılması olası bir soruşturma sonunda alınacak kararın etkileri, usul ekonomisi, ihlal teşkil edebilecek eylemlere derhal son verilmesi halinde elde edilecek faydalar dikkate alınarak Türk Telekom'a 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bahsi geçen uygulamalara son verilmesi yönünde yazılı görüş gönderilmesine karar verilmiştir. Bunun ardından 03-81/1000-M sayılı Karar uyarınca, 26.12.2003 tarih, 3463 sayılı yazı ile Türk Telekom'un,

Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılacak düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar, ADSL teknolojisi kullanarak internet erişimi sunma hizmetine yeni abone kaydını durdurması gerektiği bildirilmiştir.

260 Türk Telekom, bu karar kapsamında bir süreliğine ADSL satışlarını durdurmuştur. Bunun ardından Türk Telekom'un bir süre sonra ADSL portlarının satılmasına ilişkin olarak yeni başvuruları kabul ettiğine ilişkin yeni şikayetler Kurum'a ulaşmış, yapılan bu şikayetler ve konuyla ilgili elde edilen belgeler Kurul tarafından değerlendirilmiştir.

Yapılan incelemede, Rekabet Kurulu'nun Kararı sonrası satışlarını bir süreliğine durduran Türk Telekom'un, 60.000 ADSL portunun dağıtımını konusunda Telekomünikasyon Kurumu'nun ilgili düzenlemesi tamamlanmadan ve yürürlüğe girmeden satışlarına tekrar başladığı, halen Türk Telekom'un ADSL port satışlarına devam ettiği görülmüştür.

Ancak;

- 270 - Mevcut durumda Türk Telekom tarafından satışı yapılan portların yaklaşık %90'ının bireysel internet kullanıcılarının taleplerini karşılamaya yönelik olarak 128 ila 256 Kbps'lik hızlardan satıldığı, özellikle DSL teknolojisi ile kurumsal kullanıcılara noktadan noktaya internet erişimi sunulması için alınan 6.000 SDSL(symmetric digital subscriber line) portunun satışına başlanmadığı, dolayısıyla İSS'ler için hayati önemi haiz kurumsal kullanıcılara internet erişimi sunulması pazarında ciddi ve telafisi olmayacak bir zararın henüz oluşmadığı,
- 280 - Rekabet Kurulu'nun kararı sonrasında satılan portların, bireysel kullanıcılara internet erişimi sunulması hizmetini içeren pazarlarda rekabetin ciddi anlamda bozulmasına neden olacak sayıda ve nitelikte olmadığı,
- Türk Telekom tarafından, diğer İSS'lerin erişimine açılmadan satılmaya başlanılan 60.000 ADSL portunun dağıtımında karşı karşıya kalınan dengesiz dağılımın, bundan sonra alımı ve pazarlanması planlanan 200.000 ADSL portu ve sonradan alınacak portların dağıtımında dikkate alınarak düzeltilmesinin mümkün olduğu,
- Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılması planlanan düzenleme kapsamında İSS'lere dağıtılması düşünülen 5.000 ADSL portunun, Türk Telekom tarafından İSS'ler için rezerve edildiği

290 dikkate alındığında, Telekomünikasyon Kurumu tarafından ilgili pazarda düzenlemeler yapıldığı ve etkin olarak uygulandığı sürece söz konusu pazara girmeyi planlayan girişimcilerin önünde ciddi bir giriş engelinin kalmayacağı sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, Rekabet Kurulu, 29.1.2004 tarih ve 04-09/82-22 sayılı Kararı ile temel telekomünikasyon hizmetlerindeki hakim durumunu kötüye kullandığı ve bu şekilde 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiaları çerçevesinde Türk Telekom hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar vermiştir.

300 Telekomünikasyon Kurumu, almış olduğu karar ile 60.000 adet ADSL portunun 5.000 adedini İSS'lere tahsis ettirmiştir. Tahsis edilecek portların, yarısı tüm İSS'lere eşit miktarda, diğer yarısı da pazar payları dikkate alınarak

belirlenen kriterler doğrultusunda dağıtımı öngörülmüştür. Portlara ilişkin ücretlendirme ise, promosyonlu tarife üzerinden %5, promosyon tarifeleri dışında ise %18 indirimli olarak uygulanması olarak belirlenmiştir.

Doğan Online'a verilecek port miktarının eksik hesaplandığı gerekçesiyle Telekomünikasyon Kurumu, Türk Telekom'un 452 adet ADSL portunu daha İSS'lere tahsis etmesi yönünde karar almış ve Türk Telekom'a 4.3.2004 tarihi itibarıyla tebliğ edilmiş karar çerçevesinde, 5452 adet ADSL portunu İSS'lere tahsis ettirmiştir.

310 İlgili karar çerçevesine Türk Telekom, tahsis edilen portların dağıtımının yapılabilmesi için TID aracılığıyla İSS'lere duyuruda bulunmuş, ayrıca söz konusu duyuru Türk Telekom'un internet sitesinde 30.3.2004 ile 21.4.2004 tarihleri arasında yayımlanmıştır. Duyuru üzerine toplam 19 İSS başvuruda bulunmuştur. Müracaat eden İSS'ler arasında yer alan NET İletişim Hizmetleri Elektronik Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nin genel izin belgesinin iptal edilmesi üzerine bu şirketin başvurusu işleme alınmamıştır.

320 Türk Telekom ile İSS'ler arasında imzalanması öngörülen ADSL İnternet Servis Sağlayıcı Sözleşmesi 26.5.2004 tarihinde ilgili şirketlere gönderilmiştir. Türk Telekom tarafından, ADSL port talebinde bulunan İSS'lere gönderilen yazıda, 30.6.2004 tarihine kadar kendilerine tahsis edilen ADSL portlarını alıp alamayacaklarını bildirmeleri, konuyla ilgili olumlu ya da olumsuz bir cevabın alınmadığı durumda başvurularının işlemde kaldırılabileceği, söz konusu portların talep eden diğer İSS'lere verileceği belirtilmiştir.

Bu sürecin sonunda İSS'lerden toplam 2951 port talep edilmiştir. Sözleşme aşamasında talep edilen ADSL port sayısı 2697'ye düşmüştür. Telekomünikasyon Kurumu'nun kararı çerçevesinde toplam 11 İSS ile sözleşme imzalanmıştır.

330 Superonline'nın başvurusu üzerine, ADSL portlarının satışına ilişkin tanınmış sürelerin yeterli olmadığı konusu değerlendirilerek, sözleşmenin 4.5. maddesinde ifade edilen, en geç 15 gün içerisinde tahsis edilen portların Türk Telekom'a iade edilmesine yönelik süre ile sözleşme tarihinden itibaren bir ay içerisinde servise verilmeyen portlara yönelik faturalamalara ilişkin süre 15.8.2004 tarihine kadar uzatılmıştır. Superonline'nın başvurusu üzerine yapılan bu düzenleme Sözleşme imzalayan tüm İSS'lere uygulanmıştır.

Bu sürenin sonunda talep edilen 2697 adet ADSL portundan 1185 tanesi iade edilmiştir. 18.8.2004 tarihi itibarıyla İSS'lere tahsis edilen ADSL portların, İSS'ler tarafından müşteri bilgileri sunulan 653 adedinin fiilen çalıştığı bilinmektedir.

I.2.2. Şikayet Konusu 200.000 ADSL Portunun Durumu

340 Telekomünikasyon Kurumu tarafından, 19.4.2004 tarih, 9087/4322 ve 9130/4345 sayılı yazılarla, Türk Telekom tarafından hizmete sunulacak olan ADSL portlarının diğer İSS'lerin kullanımına açılmasında, veri akış erişimi yönteminin uygulanabilirliği konusunda bilgi istenmiş ve akabinde Telekomünikasyon Kurumu'nda bir toplantı yapılmıştır.

Türk Telekom tarafından 200.000 ADSL portunun kullanıma açılacak olması nedeniyle, uygulanacak yöntem, dağılım gibi konuların netleştirilmesinin önem taşıdığı ifade edildiği 8.6.2004 tarih ve 13204/6244 sayılı yazıyla

350 Telekomünikasyon Kurumu, Türk Telekom'dan yeni dağıtım yapılacak ADSL portlarıyla ilgili dağıtımın planlanmasının ve veri akış erişimi yönteminin ne şekilde uygulanabileceği hususlarındaki detaylı bilginin 15.6.2004 tarihine kadar gönderilmesini talep etmiştir.

360 Türk Telekom tarafından, 16.6.2004 tarih ve 277 sayılı yazı ile çalışmaların devam ettiğinin bildirilmesi üzerine Telekomünikasyon Kurumu 16.6.2004 tarih ve 13936/6612 sayılı yazı ile, çalışmaların ne aşamada olduğu, çalışmaların tamamlanması için gereken süre, bu süre içerisinde yapılması planlanan uygulamalar ve konuyla ilgili teknik ekonomik hususları içeren detaylı bilginin 23.6.2004 tarihine kadar iletilmesini talep etmiştir. Türk Telekom 23.6.2004 tarih ve 298 sayılı yazı ile Telekomünikasyon Kurumu'nun talep ettiği bilgileri iletmıştır. Ardından Türk Telekom'un ADSL üzerinden internet erişimi tarifelerinin onaylanmasına ilişkin olarak Telekomünikasyon Kurumu'na yapmış olduğu başvuru sonrasında, 2.7.2004 tarih ve 15454/7361 sayılı yazı ile Telekomünikasyon Kurumu'ndan, tarifelerin onaylandığına (İSS'lere uygulanacak ücretler dahil) ve Türk Telekom'un ADSL hizmeti ile ilgili olarak, İSS'lere yönelik Veri Akış Erişimi yöntemi kapsamında hizmetlerin sunumuna ilişkin tarifelerini belirleyerek, tarife onay talebini, Kurul Kararı'nın tebliğinden itibaren bir ay içerisinde Kurum'a sunması gerektiğine dair karar tebliğ edilmiştir.

370 Türk Telekom, Telekomünikasyon Kurumu'na 4.8.2004 tarihli yazı ile veri akış erişimi yönteminin 20.7.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Yerel Ağa Ayrıştırılmış Erişime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ kapsamında olmasından dolayı, söz konusu tebliğ ile birlikte yürürlüğe konulması gerektiği, konuyla ilgili olarak yürütülecek her türlü ortak çalışmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Kurul Kararı'nın alındığı tarih itibarıyla, karşılıklı yazışmalardan da anlaşıldığı üzere Türk Telekom'un halihazırda pazarlama ve satışını sürdürdüğü 200.000 ADSL portunun İSS'lere dağıtımına ilişkin çalışmaların devam ettiği bilinmektedir.

1.3. Genel Değerlendirme

380 Yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, 60.000 ADSL portuna ilişkin yapılan düzenlemeler çerçevesinde henüz talep edilmemiş ve dolayısıyla dağıtımını tamamlanmamış portların bulunduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bugünkü koşullarda İSS'lerin, talep ettikleri takdirde ADSL portlarına erişebilmelerini mümkün kılan bir düzenleme mevcuttur. Bu düzenleme çerçevesinde Türk Telekom ADSL port dağıtımını talep edildiği takdirde karşılamaktadır.

390 Mevcut düzenlemeler çerçevesinde, 60.000 ADSL portu dağıtımının talep eksikliği sebebiyle henüz tamamlanmadığı, dolayısıyla Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılmış düzenlemeler çerçevesinde İSS'lerin ADSL portlarına erişimleri mümkün olduğu bir durumda, 200.000 ADSL portunun dağıtımına ilişkin olarak çalışmaların da devam ettiği dikkate alınarak, Türk Telekom tarafından 200.000 ADSL portunun İSS'lere dağıtımının yapılmadığı gerekçesiyle Türk Telekom hakkında soruşturma açılmasının yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

400 Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; ADSL teknolojisi kullanmak suretiyle genişbant internet erişimi sunmak üzere 200.000 adet ADSL portunu, diğer internet servis sağlayıcılarına pazarda rekabet koşullarını oluşturmaya olanak sağlayacak şekilde sunmadan satmaya başlamak suretiyle, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, ADSL altyapısına erişim sağlama pazarında sahip olduğu hakim durumunu, ADSL internet hizmeti pazarında kötüye kullanarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiaları çerçevesinde Türk Telekomünikasyon A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.